

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2005-3000/21-0027
Dok.: DBI40013

GRUNDNOTAT

vedrørende forslag til Rådets afgørelse om beskyttelse af euroen mod falskmøntneri ved udpegelse af Europol til centralkontor for bekæmpelse af euro-falskmøntneri

Resumé

Forslaget til rådsafgørelse har til formål at styrke beskyttelsen af euroen mod falskmøntneri ved udpegelse af Europol som centralkontor for bekæmpelse af euro-falskmøntneri i henhold til en Genève-konvention fra 1929 om bekæmpelse af falskmøntneri (som er ratificeret af Danmark). Forslaget vurderes ikke at rejse spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet. Forslaget vurderes endvidere ikke at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser, og det vurderes ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser af betydning. Forslaget er fremsat af Tyskland, Spanien, Frankrig, Italien og Storbritannien. Der foreligger ikke i øvrigt oplysninger om de øvrige medlemsstaters holdninger, som gør det muligt at angive disse. Fra dansk side er man på det foreliggende grundlag overordnet set positiv over for forslaget til rådsafgørelse.

1. Indledning

Siden vedtagelsen af forordning nr. 974/98 af 3. maj 1998 om indførelse af euroen er der på EU-plan vedtaget en række rammeafgørelser, rådsafgørelser og resolutioner med henblik på at sikre, at der findes passende sanktioner, herunder strafferetlige sanktioner, til at modvirke efterligning og forfalskning af eurosedler og euromønter.

Senest har Rådet (retlige og indre anliggender) i december 2001 vedtaget en afgørelse om beskyttelse af euroen mod falskmøntneri (2001/887/RIA) samt en rammeafgørelse om ændring af en tidligere rammeafgørelse (af 29. maj 2000). Ved de nævnte instrumenter blev der fastsat be-

stemmelser om dels undersøgelse af mønter og sedler, videresendelse af resultatet af disse undersøgelser samt underretningspligt i forhold til Europol, dels gentagelsesvirkning af straffedomme for falskmøntneri.

I Haagr -programmet til styrkelse af frihed, sikkerhed og retfærdighed i EU, som blev vedtaget af Det Europæiske Råd den 4.-5. november 2004 (pkt. 2.3.), opfordres medlemsstaterne til at udpege Europol som EU's centralkontor for bekæmpelse af euro-falskmøntneri efter bestemmelsen i Genève-konventionen af 1929.

På denne baggrund har Tyskland, Spanien, Frankrig, Italien og Storbritannien fremlagt et forslag til rådsafgørelse om beskyttelse af euroen mod falskmøntneri ved udpegelse af Europol til centralkontor for bekæmpelse af euro-falskmøntneri. Forslaget er modtaget i dansk version i Rådet den 30. november 2004.

Forslaget er fremsat under henvisning til Traktaten om Den Europæiske Union (TEU) artikel 30, stk. 1, litra c (om fremme af forbindelsesordninger mellem embedsmænd inden for anklagemyndighed og efterforskning med særligt kendskab til bekæmpelse af organiseret kriminalitet, i tæt samarbejde med Europol) og artikel 34 stk. 2, litra c (om vedtagelse af afgørelser, uden at de dog indebærer nogen indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser).

2. Forslagets baggrund og indhold

2.1. Ved Genève-konventionen af 20. april 1929 til bekæmpelse af falskmøntneri er der fastsat en række bestemmelser om bl.a., hvilke handlinger i forbindelse med falskmøntneri, som skal være strafbare, og om forbedret samarbejde omkring udveksling af oplysninger om falskmøntneri mellem de kontraherende parter.

Konventionen er ratificeret af de femten ”gamle” EU-medlemsstater og af en række af de ”nye” EU-medlemsstater.

For så vidt angår samarbejdet omkring udveksling af oplysninger om falskmøntneri, følger det bl.a. af konventionen (artikel 12), at de kontraherende parter skal samle efterforskningen af falskmøntneri i et centralkontor, som skal stå i nær forbindelse med politimyndighederne og de seddeludstedende institutioner i det pågældende land samt de andres landes centralkontorer.

Det følger videre af konventionen (artikel 13), at kommunikation vedrørende falskmøntneri skal foregå direkte mellem de enkelte landes centralkontorer.

Centralkontorerne forpligtes efter konventionen (artikel 14) bl.a. til at fremsende nødvendige oplysninger om nye emissioner af penge samt tilbagekaldelse og forældelse af penge i deres eget land til de andre landes centralkontorer. Endvidere skal centralkontorerne underrette centralkontorerne i udlandet om opdagelse af falske penge, ledsaget af en teknisk beskrivelse af forfalskningen eller en fotografisk gengivelse heraf. Centralkontorerne vil desuden skulle informere om pågående efterforskninger, strafforfølgninger mv. af falskmøntneri.

Endelig kan det nævnes, at centralkontorerne som repræsentanter for de kontraherende parter fra tid til anden skal afholde konferencer om falskmøntneri (konventionens artikel 15).

2.2. Den fælles europæiske politienhed (Europol), som blev oprettet ved Europol-konventionen af 26. juli 1995, har til formål at forbedre effektiviteten hos medlemsstaternes kompetente myndigheder og disses samarbejde om forebyggelse og bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet.

Europol's kompetenceområde omfatter en række former for grov international kriminalitet, herunder bl.a. falskmøntneri og andre former for forfalskning af betalingsmidler, herunder euro-falskmøntneri.

2.3. Som nævnt ovenfor under pkt. 1 har Rådet (retlige og indre anliggender) bl.a. vedtaget en rådsafgørelse (af 6. december 2001) om beskyttelse af euroen mod falskmøntneri.

Rådsafgørelsen fastsætter bl.a., at medlemsstaterne skal sikre, at resultaterne af de undersøgelser, som de nationale analysecentre udfører efter rådsafgørelsen, meddeles Europol efter bestemmelserne i Europol-konventionen.

Af rådsafgørelsen følger endvidere, at medlemsstaterne skal sikre, at de nationale centralkontorer, som er omhandlet i Genève-konventionens artikel 12, i overensstemmelse med Europol-konventionen meddeler Europol centraliserede oplysninger om efterforskning af falskmøntneri og strafbare handlinger, der vedrører falskmøntneri i forbindelse med euroen, herunder oplysninger fra tredjelande. Medlemsstaterne og Europol samarbejder efter rådsafgørelsen om at bestemme, hvilke oplysninger der skal meddeles. Oplysningerne skal mindst omfatte identifikation af de involverede personer, identifikation af de strafbare handlinger, de nærmere omstændigheder ved afsløringen af de strafbare handlinger, beslaglæggelsen og forbindelser til andre sager.

2.4. Med henblik på at styrke samarbejdet omkring beskyttelse af euroen mod falskmøntneri har en række medlemslande (Tyskland, Spanien, Frankrig, Italien og Storbritannien) som nævnt ovenfor fremlagt et forslag til en rådsafgørelse om udpegning af Europol til centralkontor for

bekæmpelse af euro-falskmøntneri. Om baggrunden herfor er der bl.a. anført følgende i den begrundelse, som ledsager forslaget:

”Siden midten af 2002 er der konstateret en betydelig stigning i mængden af falske euro i medlemsstaterne..... Euroens anvendelse som valuta både i og uden for eurozonen gør den særlig attraktiv for falskmøntnere. Det stigende antal tilfælde afspejler den trussel, falskmøntneri udgør mod den nye fælles valuta.

De medlemsstater, som er kontraherende parter i den internationale konvention til bekæmpelse af falskmøntneri (Genève-konventionen af 1929), har hver især etableret et centralkontor i henhold til konventionens bestemmelser.....

I henhold til artikel 2 i Europol-konventionen er Europol også ansvarlig for bekæmpelse af falskmøntneri og andre former for forfalskning af betalingsmidler. Der er imidlertid en kommunikationsbrist, idet medlemsstaterne faktisk ikke forsyner Europol med alle oplysninger om euro-falskmøntneri. Desuden er der endnu ikke udpeget kontaktpunkter i de tredjelande, hvor der er fundet falske euro-sedler.

Hvis Europol udpeges som centralkontor i Den Europæiske Unions medlemsstater i henhold til artikel 12 i Genève-konventionen af 1929, vil det sikre, at Europol modtager alle oplysninger direkte fra medlemsstaterne og tredjelande (der også vil skulle fremsende oplysninger til Europol som centralkontor). Det vil forbedre Europolis informationsanalyser. Det vil være en fordel for tredjelande at have ét centralt kontaktpunkt, for udveksling af oplysninger om euro-falskmøntneri i stedet for de nuværende 18. Tredjelandene vil også kunne drage nytte af analyserne, idet de i princippet også vil få tilsendt analyseresultaterne.

De medlemsstater, som ikke allerede er kontraherende part i Genève-konventionen, tiltræder den. Ved tiltrædelsen skal de i henhold til artikel 1, stk. 2, i [forslaget] til rådsafgørelse også udpege Europol som centralkontor for bekæmpelse af euro-falskmøntneri i overensstemmelse med første afsnit i Genève-konventionens artikel 12 og fremsætte den erklæring, der findes i bilaget til [forslaget til] Rådets afgørelse.”

I overensstemmelse hermed indeholder forslaget i artikel 1 en bestemmelse, som fastsætter, at for de medlemsstater, herunder Danmark, som allerede er kontraherende part i Genève-konventionen, skal Europol – i henhold til en erklæring, som er medtaget som bilag til forslaget – fungere som centralkontor for bekæmpelse af euro-falskmøntneri.

Samtidig fastslås det i bestemmelsen, at de nationale centralkontorer fortsat har kompetence med hensyn til falskmøntneri i forbindelse med alle øvrige valutaer samt opgaver, der henhører under centralkontoret og ikke er uddelegeret til Europol i henhold til erklæringen.

For så vidt angår de medlemsstater, der endnu ikke er kontraherende parter i Genève-konventionen, fastsætter forslaget, at disse medlemsstater skal tiltræde Genève-konventionen og i den forbindelse udpege Europol til centralkontor for bekæmpelse af euro-falskmøntneri.

For at sikre, at de kontraherende parter i Genève-konventionen gøres bekendt med udpegelsen af Europol som centralkontor for bekæmpelse af euro-falskmøntneri, skal regeringerne i medlemsstaterne i forbindelse med udstedelsen af den nævnte erklæring bemyndige Tysklands repræsentant til at videresende erklæringerne til FN's generalsekretær.

Den erklæring, som medlemsstaterne forpligtes til at udstede, vil indebære, at Europol – inden for rammerne af sin virksomhed efter Europol-konventionen – i egenskab af centralkontor for euro-falskmøntneri i vidt omfang vil overtage de opgaver, som hidtil har været varetaget af medlemsstaternes nationale centralkontorer.

Der henvises i øvrigt nærmere til forslaget og den ledsagende begrundelse.

3. Gældende dansk ret

3.1. Ved lov nr. 415 af 10. juni 1997 blev konventionen af 26. juli 1995 om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol-konventionen) gennemført i dansk ret. Loven bestemmer, at Europol-konventionen gælder her i landet, jf. lovens § 1, stk. 1.

Af bemærkningerne til loven fremgår det, at bestemmelsen indebærer, at Rigspolitechefen og forbindelsesofficererne får hjemmel til at videregive fortrolige oplysninger til brug for Europols edb-baserede databaser (informationssystemet, analysedatabaserne og indekssystemet) i overensstemmelse med reglerne i konventionen, jf. herved navnlig konventionens artikel 4. Det fremgår endvidere, at Rigspolitechefen kan trække på Europols registre i overensstemmelse med konventionens regler, jf. herved konventionens artikel 9-12.

Loven bestemmer endvidere, at Rigspolitechefen er den nationale enhed efter konventionens artikel 4, og at enhver forvaltningsmyndighed kan videregive oplysninger til Rigspolitechefen til brug for udførelsen af opgaver efter konventionen, jf. lovens § 2.

I medfør af lovens § 3 er Registertilsynet (nu Datatilsynet) den nationale kontrolinstans efter konventionens artikel 23.

I henhold til lovens § 6 har justitsministeren ved bekendtgørelse nr. 508 af 23. juni 1999 om ikrafttræden af lov om gennemførelse af Europol-konventionen bestemt, at loven træder i kraft den 1. juli 1999.

Det kan endelig nævnes, at der den 27. november 2003 er vedtaget en tillægsprotokol til Euro-pol-konventionen (3. tillægsprotokol), hvorefter Europol – uden at dette berører Genève-konventionen og protokollen dertil – ligeledes skal fungere som EUs kontaktpunkt i forbindelse med tredjelande og organisationer med henblik på bekæmpelse af falske eurosedler og euromønter. Tillægsprotokollen, der i Danmark er gennemført ved lov nr. 1435 af 22. december 2004, er endnu ikke ratificeret af alle medlemsstaterne og er således ikke trådt i kraft. I overensstemmelse hermed følger det af lovens § 3, at justitsministeren fastsætter tidspunkt for ændringslovens ikrafttræden.

3.2. Danmark ratificerede den 5. februar 1931 Genève-konventionen af 20. april 1929 om bekæmpelse af falskmøntneri med tilhørende protokol af samme dato, jf. herved bekendtgørelse nr. 252 af 17. oktober 1931.

Som tidligere nævnt skal der i henhold til artikel 12 i Genève-konventionen udpeges et centralt kontor, hvor oplysninger vedrørende falskmøntneri samles. I Danmark fungerer Rigspolitiets, Politiafdelingen, Kriminalteknisk Afdeling, som centralt kontor.

Efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold, herunder af sager om falskmøntneri, sker i de enkelte politikredse. De kriminaltekniske undersøgelser af falske penge foretages imidlertid centralt af Kriminalteknisk Afdeling. Falske penge opbevares og registreres i Kriminalteknisk Afdeling, der tillige foretager en undersøgelse af fremstillingsmåde og anvendt materiale, ligesom der sammenholdes med tidligere sager.

Kriminalteknisk Afdeling varetager endvidere kontakten til Danmarks Nationalbank, der løbende holdes orienteret om bl.a. tekniske forhold.

Den kriminaltekniske erklæring, der udfærdiges i forbindelse med undersøgelsen af falske penge, sendes til den relevante politikreds tillige med en oversigt over eventuelt gerningssted og tidspunkt for en tilsvarende forfalskning her i landet. Der sker endvidere underretning af relevante internationale organisationer.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser, og det vurderes ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser af betydning.

5. Høring

Forslaget til Rådets afgørelse om beskyttelse af euroen mod falskmøntneri er sendt i høring hos følgende myndigheder, organisationer mv.:

Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Told- og Skatteforbund, Datatilsynet, Institut for Menneskerettigheder, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politiforbundet i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Danmarks Nationalbank, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Politidirektøren i København, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Høringsfristen er fastsat til fredag den 25. februar 2005.

6. Nærhedsprincippet

Forslaget til rådsafgørelse, der som nævnt er fremsat af en række medlemsstater (Tyskland, Spanien, Frankrig, Italien og Storbritannien), indeholder ikke nogen nærmere redegørelse for forholdet til nærhedsprincippet.

Som nævnt ovenfor har forslaget til formål at styrke bekæmpelsen af euro-falskmøntneri ved at udpege Europol som centralkontor på området i henhold til Genève-konventionen. Forslaget vurderes på denne baggrund ikke at rejse spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre medlemslandes kendte holdninger

Som nævnt ovenfor er forslaget til rådsafgørelse fremsat af Tyskland, Spanien, Frankrig, Italien og Storbritannien.

Der foreligger ikke i øvrigt oplysninger om de øvrige medlemsstaters holdninger, som gør det muligt at angive disse.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side er man på det foreliggende grundlag overordnet set positiv over for det fremlagte forslag til rådsafgørelse om beskyttelse af euroen mod falskmøntneri ved udpegelse af Europol som centralkontor for bekæmpelse af euro-falskmøntneri.

Som nævnt er forslaget en opfølgning på Haager-programmet til styrkelse af frihed, sikkerhed og retfærdighed i EU, som blev vedtaget af det Europæiske Råd den 4.-5. november 2004, jf. ovenfor under pkt. 1.